**T.C.**
**UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ**

**ESAS NO :** 2023/148
**KARAR NO :** 2023/199
**KARAR TR :** 27/03/2023

**ÖZET**: Tutuklu olarak farklı ceza infaz kurumlarında bulunan eşlerin birbirleriyle yeterli iletişim kuramamaları nedeniyleaile hayatına saygı hakkı ile haberleşme hürriyetinin ihlali sonucu uğranıldığı ileri sürülen manevi zararın tazmini istemiyle açılan davanın ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

**K A R A R**

**Davacı :** M. A
**Vekili :** Av. Ş. A
**Davalı :** Hazine ve Maliye Bakanlığı

**I. DAVA KONUSU OLAY**

1. Davacı vekili, davacının Gaziantep E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda tutuklu olarak bulunmaktayken, Gaziantep H Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda tutuklu olarak bulunan eşiyle açık yahut kapalı görüşme hakkından faydalandırılmadığını, telefonla görüştürülme haklarından yararlandırılmadığını, eşiyle görüşme talebinin Ceza İnfaz Kurumu İdare ve Gözlem Kurulu tarafından reddedildiğini, söz konusu karara karşı yaptığı itirazının Gaziantep İnfaz Hakimliği tarafından kabul edilmediğini, bunun üzerine 09/11/2016 tarihinde Anayasa Mahkemesine bireysel başvuruda bulunduğunu,Anayasa Mahkemesinin 03/07/2019 tarihli ve 2016/58533 başvuru numaralı kararıyla aile hayatına saygı hakkının ihlal edildiğine karar verildiğini belirterek,bu sebeple elem ve ızdıraba uğradığını ileri sürerek, 60.000TL manevi tazminatın ihlal tarihinden itibaren yasal faiziyle birlikte ödenmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

**II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ**

**A. Adli Yargıda**

2. **Ereğli (Konya) Ağır Ceza Mahkemesi 07/07/2022 tarih ve E.2022/244, K.2022/226 sayılı kararı** ile, 5271 sayılı Kanun'un 141. maddesinde suç soruşturması veya kovuşturması sırasında gerçekleşen koruma tedbirlerindeki hukuka aykırılıklar yönünden bu kanun hükümlerine göre tazminat istenebileceğini ve madde metninde bu aykırılıkların tahdidi şekilde sıralandığını,davacının ceza infaz kurumunun eylemi nedeniyle tazminat talep ettiğini, bu talebin bu kapsamda bulunmadığını belirterek, iddiasına yönelik uyuşmazlığın çözümünün idari yargı yerine ait olduğu gerekçesiylegörevsizlik kararı vermiş, verilen karar kesinleşmiştir.

3. Davacı vekili, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

**B. İdari Yargıda**

4. **Konya 3. İdare Mahkemesi 20/01/2023 tarih ve E.2023/7 sayılı kararı**ile, 5275 sayılı Kanun'un 114. maddesi uyarınca davacıya kullandırılmayan haklarına karşı 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu'nun 5. maddesi uyarınca şikayet yoluna gidilebileceğini, bu şikayetleri incelemenin ve karara bağlama yetkisinin İnfaz Hâkimliğinin görevinde olduğunu, bu kararlara karşı Ağır Ceza Mahkemelerine itiraz hakkı tanındığını, davacı tarafından kullanılan bu yargısal hakların olumsuz olması neticesinde Anayasa Mahkemesi tarafından hak ihlali verildiğini, ihlalin İnfaz Hakimliği kararından kaynaklandığını, bu nedenle İnfaz Hakimliğinin kararı uyarınca eşi ile görüşme hakkının kısıtlanması sebepleriyle verilen ihlal kararı üzerine açılan tazminat davasında, şikayetlere bakmakla adli yargı yerinin görevli olduğunu, bu kapsamda aynı şikayetten kaynaklanan manevi tazminat istemli davalara da adli yargı yerinde bakılacağı sonucuna varıldığını belirterek, Ereğli (Konya) Ağır Ceza Mahkemesinin 07/07/2022 tarih ve E.2022/244 K.2022/226 sayılı ilamıyla verilen görevsizlik kararının istinaf edilmeden kesinleşmesi üzerine mahkemelerinde açılan davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu sonucuna varıldığından, mahkemelerinin görevsizliğine, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca, adli yargı yerince verilen önceki görevsizlik kararına ilişkin dava dosyası da temin edilmek suretiyle görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvuru yapılmasına, Uyuşmazlık

Mahkemesi kararı gelinceye kadar iş bu dava hakkında karar verilmesinin ertelenmesine karar vermiştir.

**III. İLGİLİ HUKUK**

5. 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Kanun'un *"Hükümlünün telefon ile haberleşme hakkı"* başlıklı 66. maddesi şöyledir:

*" (1) Kapalı ceza infaz kurumlarındaki hükümlüler, Cumhurbaşkanınca çıkarılan yönetmelikte belirlenen esas ve usullere göre idarenin kontrolündeki ücretli telefonlar ile görüşme yapabilirler. Telefon görüşmesi idarece dinlenir ve kayıt altına alınır. Bu hak, tehlikeli hâlde bulunan ve örgüt mensubu hükümlüler bakımından kısıtlanabilir.*

*(2) Açık ceza infaz kurumları ile çocuk eğitimevlerinde hükümlüler, ücretli telefonlarla serbestçe görüşme yapabilirler.*

*(3) Açık ve kapalı ceza infaz kurumlarındaki hükümlüler altsoy, üstsoy, eş ve kardeşlerinin ölüm, ağır hastalık, salgın hastalık veya doğal afet hâllerinde, kuruma ait telefon ve faks cihazından derhâl yararlandırılırlar. Görüşmeler, tutanak ile belgelenir ve tutanaklar özel bir dosyada saklanır.*

*(4) Hükümlüler açık ve kapalı ceza infaz kurumlarında, çocuk eğitimevlerinde araç telefonu, telsiz telefon veya cep telefonu ve benzeri iletişim araçlarını bulunduramaz ve kullanamazlar."*

6. *"Hükümlüyü ziyaret"* başlıklı 83. maddesi şöyledir:

*" (1) Hükümlü, belgelendirilmesi koşuluyla eşi, üçüncü dereceye kadar kan ve kayın hısımları ile vasisi veya kayyımı tarafından haftada bir kez ve ayrıca kuruma kabullerinde, zorunlu hâller dışında bir daha değiştirilmemek üzere, ad ve adreslerini bildirdiği en fazla üç kişi tarafından, yarım saatten az ve bir saatten fazla olmamak üzere çalışma saatleri içinde ziyaret edilebilir. (Ek cümle: 24/1/2013-6411/9 md.) Çocuk hükümlüler için ziyaret süresi bir saatten az, üç saatten fazla olmamak üzere belirlenir.*

*(2) Birinci fıkrada belirtilenler dışındaki kimselerin ziyaretine Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından yazılı olarak izin verilebilir.*

*(3) Görüşler, koşul ve süreleri Adalet Bakanlığınca hazırlanan yönetmelikle kapalı ve açık olmak üzere iki biçimde yaptırılır."*

7. *"Tutuklularınhakları"* başlıklı 114. maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları şöyledir:

*"....*

*(2) Soruşturma ve kovuşturma evrelerinde tutuklular, kurumun bu hususta ki genel düzenine uymak suretiyle ziyaretçi kabul edebilirler. Ancak soruşturma evresinde Cumhuriyet savcısı, kovuşturma evresinde hâkim veya mahkeme, soruşturmanın veya davanın selameti bakımından tutuklunun ziyaretçi kabulünü yasaklayabilir veya bu hususta kısıtlamalar koyabilir.*

*(3) Tutukluların yazılı haberleşmeleri ile telefonla görüşmeleri, soruşturma evresinde Cumhuriyet savcısı, kovuşturma evresinde hâkimveya mahkemesince kısıtlanabilir.*

*....."*

8. Aynı Kanun'un *"Tutukluların yükümlülükleri"* başlıklı 116. maddesinin ilgili kısımları da şöyledir:

*" (1) Bu Kanunun; ..... hükümlüler ile yakınları ve ilgililerin bilgilendirilmesi,..... telefonla haberleşme hakkı, ..... ziyaret, yabancı hükümlüleri ziyaret, ziyaret ve görüşlerde uygulanacak esaslar,..... hükümlerin tutukluluk hâliyle uzlaşır nitelikte olanları tutuklular hakkında da uygulanabilir.*

9. 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu'nun *"Amaç ve kapsam"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

*"Bu Kanunun amacı, infaz hâkimliklerinin kuruluş, görev, çalışma esas ve usullerini düzenlemektir.*

*(Değişik ikinci fıkra:14/4/2020-7242/1 md.) Bu Kanun, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde bulunan hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan işlemlere veya bunlarla ilgili faaliyetlere ya da Cumhuriyet savcısının ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin verdiği kararlara yönelik şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak, ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin hâkim veya mahkeme tarafından verilmesi gerekli kararları almak, işleri yapmak ve kanunlarla verilen diğer görevleri yerine getirmek üzere kurulan infaz hâkimliklerine ilişkin hükümleri kapsar."*

10. *"İnfaz Hâkimliklerinin Görevleri"* başlıklı 4. maddesi şöyledir:

*" İnfaz hâkimliklerinin görevleri şunlardır:*

*1. Hükümlü ve tutukluların ceza infaz kurumları ve tutukevlerine kabul edilmeleri, yerleştirilmeleri, barındırılmaları, ısıtılmaları ve giydirilmeleri, beslenmeleri, temizliklerinin sağlanması, bedensel ve ruhsal sağlıklarının korunması amacıyla muayene ve tedavilerinin yaptırılması, dışarıyla ilişkileri, çalıştırılmaları gibi işlem veya faaliyetlere ilişkin şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak.*

*2. Hükümlülerin cezalarının infazı, müşahadeye tâbi tutulmaları, açık cezaevlerine ayrılmaları, izin, sevk, nakil ve tahliyeleri; tutukluların sevk ve tahliyeleri gibi işlem veya faaliyetlere ilişkin şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak.*

*3. Hükümlü ve tutuklular hakkında alınan disiplin tedbirleri ve verilen disiplin cezalarının kanun, veya diğer mevzuat hükümlerine aykırı olduğu iddiasıyla yapılan şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak.*

*4. Ceza infaz kurumları ve tutukevleri izleme kurullarının kendi yetki alanlarına giren ceza infaz kurumları ve tutukevlerindeki tespitleri ile ilgili olarak düzenleyip intikal ettirdikleri raporları inceleyerek, varsa şikâyet niteliğindeki konular hakkında karar vermek.*

*5. (Ek:14/4/2020-7242/4 md.) Cumhuriyet savcısının ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin verdiği kararlara karşı yapılan şikâyetleri incelemek.*

*6. (Ek:14/4/2020-7242/4 md.) Ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin mahsup, ceza zamanaşımı ve hükümlünün ölümü hâllerinde verilecek kararlar da dahil olmak üzere hâkim veya mahkeme tarafından verilmesi gerekli kararları almak ve işleri yapmak.*

*7. Kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak.*

*Kanunlarda başka bir yargı merciine bırakılan konulara ilişkin hükümler saklıdır."*

11. *"İnfaz hâkimliğine şikâyet ve usulü"* başlıklı 5. maddesinde, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan işlemler veya bunlarla ilgili faaliyetlerin ya da Cumhuriyet savcısının ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin verdiği kararların kanun veya diğer mevzuat hükümlerine aykırı olduğu gerekçesiyle bu karar, işlem veya faaliyetlerin öğrenildiği tarihten itibaren on beş gün, herhalde yapıldığı tarihten itibaren otuz gün içinde şikâyet yoluyla infaz hâkimliğine başvurulabileceği hükmüne ve *"İnfaz Hâkimliğince Şikâyet Üzerine Verilen Kararlar"* başlıklı 6. maddesinin üçüncü fıkrasında, *"İnfaz hâkimi, inceleme sonunda şikâyeti yerinde görmezse reddine; yerinde görürse, yapılan işlemin iptaline ya da faaliyetin durdurulmasına veya ertelenmesine karar verir"* hükmüne ve son fıkrasında *"İtiraz, infaz hakimliğinin yargı çevresinde bulunduğu ağır ceza mahkemesine yapılır. İnfaz hâkimi aynı zamanda bu mahkemenin üyesi olduğu takdirde itirazla ilgili karara katılamaz."* hükümlerine yer verilmiştir.

## IV. İNCELEME VE GEREKÇE

### A. İlk İnceleme

12. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 27/03/2023 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

### B. Esasın İncelenmesi

13. Raportör-Hakim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın davanın çözümündeadli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra; gereği görüşülüp düşünüldü:

14. Dava, tutuklu olarak farklı ceza infaz kurumlarında bulunan eşlerin birbirleriyle yeterli iletişim kuramamaları nedeniyleaile hayatına saygı hakkı ile haberleşme hürriyetinin ihlali sonucu uğranılan manevi zararın tazmini istemiyle açılmıştır.

15. Olayda, davacı iddiasının, yukarıda hükümlerine yer verilen 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu'nun 4. maddesinde yer alan ...dışarıyla ilişkileri…ceza infaz kurumları ve tutukevleri izleme kurullarının kendi yetki alanlarına giren ceza infaz kurumları ve tutukevlerindeki tespitleri ile ilgili olarak düzenleyip intikal ettirdikleri raporları inceleyerek, varsa şikâyet niteliğindeki konular hakkında karar vermek....konusuna ilişkin olup,bu şikayetleri incelemenin ve karara bağlamanın İnfaz Hâkimliğinin görevinde olduğu düzenlemesine istinaden, bu konulardaki şikayetlere bakmakla adli yargı yerinin görevli olduğu belirlenmiş olup,aynı şikayetten kaynaklanan tazminat istemli davalara da adli yargı yerinde bakılacağı, ancak Uyuşmazlık Mahkemesinin adli yargı içerisinde hangi yargı merciinin bu davalara bakmakla görevli olduğu hususunda karar verme yetkisi bulunmadığı gözetildiğinde, bu belirlemenin ilgili yargı kolunun kendi içerisinde yapılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

16. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Konya 3. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Ereğli (Konya) Ağır Ceza Mahkemesinin 07/07/2022 tarih ve E.2022/244, K.2022/226 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

## V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B.Konya 3. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Ereğli (Konya) Ağır Ceza Mahkemesinin

07/07/2022 tarih ve E.2022/244, K.2022/226 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

27/03/2023 tarihinde,Üye Nilgün TAŞ'ın KARŞI OYU ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

| Başkan | Üye | Üye | Üye |
|---|---|---|---|
| Muammer | Nilgün | Doğan | Eyüp |
| TOPAL | TAŞ | AĞIRMAN | SARICALAR |

| Üye | Üye | Üye |
|---|---|---|
| Ahmet | Mahmut | Bilal |
| ARSLAN | BALLI | ÇALIŞKAN |

**KARŞI OY**

Dosya kapsamına göre, dava, davacının başka bir ceza infaz kurumunda olan eşiyle yeterli iletişim kuramaması ve telefonla görüşememesi nedeniyle aile hayatına saygı hakkı ile haberleşme hürriyetinin ihlali iddiasına dayalı tazminat istemine ilişkin olup, söz konusu iletişim kurulması ile telefon görüşmesinin düzenlenmesine ilişkin işlemler idari olup; yargısal nitelik taşımayan ve CMK'nın 141. maddesinde düzenlen suçun soruşturması veya kovuşturması sırasında "hakim ve Cumhuriyet Savcılarının verdiği (telefon dinleme, mallara el koyma vb. Gibi) kararlar ve işlemlere ilişkin" değildir. Bu haliyle, yargısal nitelik taşımayan, suçun kovuşturması ve soruşturması ile ilgili olmayan, ceza evindeki tutuklunun telefonla görüşmesinin düzenlenmesine ilişkin olan idari eylem ve işlem nedeniyle uyuşmazlığın çözümünde İYUK'nun 2/b maddesi uyarınca idari yargı görevli olup ağır ceza mahkemesinin de görevine girmediğini düşündüğümden sayın çoğunluğun kararına katılmıyorum.

Üye
Nilgün TAŞ